

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar.) — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisni se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

S prihodnjim mesecem julijem se začne drugo polletje, zatoraj prosimo p. n. naročnike „Slov. Gospodarja“, ki so samo za pol leta naročnine poslali, naj naročilo za drugo polletje o pravem času ponovijo, da se jim more list redno pošiljati. Tudi novi naročniki se sprejmejo. Do konca leta znaša naročnina 1 fl. 60 kr.; do 1. oktobra pa 80 kr. Naročnina se naj pošilja po poštinih nakaznicah. Opravištvu „Slov. Gospodarja“.

Vesela zraven nepovoljne novice!

Lepa je na Štajerskem Savinjska dolina, in pridni Slovenci so njeni kmetski prebivalci. Ali tem grši nemčurji in nemškutarji čepijo v staroslavnem Celji. L. 1848 izhajale so ondi navdušeno pisane slovenske novine, sedaj šopiri se ondi nemško-prusačka „Cillier Zeitung“, podpirovana od patrona avstrijskih freimaurerjev, državnega poslanca dr. Forreggerja. Ta list izbaja vsaki teden po dvakrat, poln najnespodobnejšega psovovanja na Slovence, od katerih celjski meščanje vendar največ dobivajo dohodkov! Pisava je tako strastna, tako neumna, da smo radovedni povprašali, kdo da za božjo voljo tako nesramo s Slovenci pometa? Poizvedeli smo, da je izdatelj listov celjski rojak Janez Rakusch, tedaj slovenski odpadnik. Mož je potoval po Nemškem in se ondi navlekel velikonemškega duha. — Domov prišedši nakupil je nekdanje slovensko tiskarno ter pred 6 leti začel izdajati list „Cillier-Zeitung“ v korist „nemškemu liberalstvu“. Ker pa sam pisati ne ume ali je prelenoben ali ne utegne, najel si je svojim nazorom primerne pisarja, prav za prav mazača. Ta mazač je nekov poitalijančeni Lah po imenu Besozzi, zadušeni dijak in naposled še celo bivši komedijant na teatru v nemškem mestu Meiningen. Ta človek je toraj pozvan dospel v Celje s trebuhom za kruhom in životari se s tem, da za „nemško liberalstvo“ piše ščuje Nemce na Slovence in z blatom ometava sedaj ministre, sedaj duhovnike, sedaj konservativne, pravicoljubne Nemce, najčestje pa — Slovence.

Uže večkrat smo kakšno strupenost zoper Slovence iz „Cillier Zeitung“ navedli, sedaj pa imamo pravega gada. Čeravno je bila njej zadnja številka od policije zasežena, ker je preveč psovala na ministra grofa Taaffeja, zakadila je se „Celjanka“ vendar prav srdito v slovenske poslane ter imenuje njihove slovenske volilce „slavischer Pöbel“ t. j. slovanska žlota ali drubal. Tedaj tiste čestite moževe od Savinje, Save, Sotle, Mure in Drave, Dravinje in Mislinje, korenjake solčavske, pohorske, slov. goriške itd., ki so po danej jim pravici in dolžnosti volili blagega Hermana, požrtvovalnega dr. Vošnjaka in odličnega barona Goedelna, ti se morajo dati po celjskem Rakušu in njegovem komedijantu psovati, da so „slovanska žlota!“ To je neznosljiva predrznost, najnesramnejše žaljenje Slovencev. Toda obrnimo se proč od ostudnih mazarij v „Cillier Zeitung“.

Nepoznan domoljub koroški je naročil 300 listov „Slovenskega Gospodarja“ za koroške Slovence. Uže denešnje številke pojde 50 iztisov na njegov račun med brate Korošce. Ta vesela novica bo marsikoga naših čitateljev z veliko radostjo navdajala. Saj vidi, da žrtve za naš list darovane niso bile zastonj, ker rodi več sadu, nego je se bilo sprva pričakovalo.

Koroškim Slovincem se najhuje godi. Oni nimajo niti enega poslanca v državnem zboru. Akopram jih je 120.000 duš in zavzamejo najlepši kos Koroške zemlje, tlačeni so vendar tako, da jim niti slovenskih ljudskih šol ne privoščijo. Vse in povsod užugava nemščina. Edino duhovništvo še izmed izobraženih stanov k njim govori v slovenske besedi. Imajo 117 fará, kder se beseda božja oznanjuje slovenski, ali slovenskih županov, učiteljev, teh nimajo. Zarod v nemčevalnih šolah vidno peša. Izšolana deca ne zna ne nemški pa ne slovenski, ne pravilno misliti, ne govoriti. Vsled tega se tujstvo tem leži šopiri in zatiruje narod slovenski. Slovenci nadarjeni morajo si sami glave bistrili s prebiranjem slovenskih knjig in časopisov. V to svrhu je se od večih strani Korošcem svetovalo, naj se osnuje tis-

kovno društvo, ki bi naj izdajalo tednik. Zavoljo raznih zaprek ni prišlo do tega. Da se pa silnim potrebam nekaj ustreže, omislili so koroški domoljubi 300 iztisov „Slov. Gospodarja“ za ravno toliko prejemnikov med koroškimi Slovenci. Dodjali so še prošnjo, naj „Slov. Gosp.“ pogosteje ozir jemlje na potrebe Korošcev!

„Slov. Gospodar“ se tolikega zaupanja pri bratih koroških res ni nadejal, čeravno je precej od začetka imel ondi nekoliko naročnikov. Zavoljo teh je tudi ozir jemal v dopisih, političnem ogledu itd. na Korošce. Nove tri stotine pa mu nalagajo v tej reči še posebnih dolžnostij! Ustrezal jim bo, kolikor najbolj mogoče, morebiti s časom s kako posebno prilogo. Bodite nam štajerskim Slovencem toraj milo blago pozdravljeni, bratje koroški! Druži nas sorodna kri, jednaka vera, taista avstrijska domovina, pa vzajemna borba za narodne svetinje z neomahljivim zaupanjem na gotovo zmago! Bog blagoslovi naše podjetje!

Gospodarske stvari.

Pomoček zoper zeljske bolhe.

II. Včasih se je tudi kot dobro sredstvo zoper bolhe nasvetovalo seme pred posejativjo v v solni vodi namakati, ali grede z apnom, sajami itd. potrošati. Pa vendar vse to je le malo ali nič pomagalo. Pač pa je dobro se obneslo plevel posebno goršico, v ktere se bolhe kakor v pravih gnjezdih zarejajo, spomladi popitati in oničiti.

Konečno hočemo še sredstva omeniti, s katerim se na lahki način bolhe na tisoče polovijo. Vzame se deska, ali kar je bolj lahko, kos iz lesa ali drata, ki je s papirjem prepet. Ta papir se na obeh straneh pomaže s tičjim limom, sirupom, kolomazo ali sploh s kako prilepljivo stvarjo, ki je pri rokah in je dober kup. Ta pomazana deska ali rima se potem tik nad rastlinami sem ter tje pritegne in pregiblje, bolhe vsakokrat od listov rastlin za pol metra visoko poskočijo, pridejo z mažo na deski ali rimi v dotiko in v nji obvisé. To delo se lahko vsak dan ponavlja nad rastlinami, dokler da se skoraj vse bolhe polové in rastlikam ne škodujejo več, kajti dosti močnim rastlikam bolhe ne morejo nič več hudega storiti.

Najbolj težko je temu mrčesu do živega priti, dokler je še v jajcu ali bubi. Treba je toraj gledati na to, da se dosti za časa mrčes ugonobi in posebno samicam brani, da zalego v grede zaležejo.

Vejevje sadunosnim drevesom kaže izrezovati.

Krone naših sadunosnih dreves so po sorti razne podobe. Treba jim je včasih tudi človeške roke, da jih nekoliko uravna in popravi, če se hoče, da bode drevje dobrega in obilno sadja rodilo. Množina cvetja in popkov mora biti v pravi razmeri k prostoru, ki ga vejevje zavzema,

Pri takih drevcih, ki imajo piramidalno in visoko rastočo krono, se mora tako pomagati, da se jim vsako četrto ali šesto leto pregosto vejevje izreže in v notrajnem delu krone take veje, ki z drugimi navzkriž rastejo, iztrebijo in izrežejo. Pri drevcih, ki imajo bolj nizko krono in pri takih z visečimi vejami se morajo razun prej imenovanih vej in vejic tudi tiste porezovati, ki preveč visijo. Navadno izrastejo na vpognjenih krajih takih vej močni lesni poganjki, kateri se dajo v to porabiti, da se iz njih više razstoča krona drevesu narediti da. Tudi so na takih krajih pogosto manjše mladike, ktere se morajo nekoliko nazaj porezati, da potem iz z njih močne lesne veje izrastó, iz katerih pozneje zopet višje krone nastanejo. Vrh tega še se pri obeh imenovanih drevesnih podobah nahajajo zlasti pri peščičastem sadju dolge, tanke k tlam viseče veje, ktere branijo, da svitloba in toplota ne more med vejevje vdirati, kar je potem vzrok, da postanejo spodnji deli vej goli in neplodovitni. Take veje se morajo prikrajšati in na njih izraste potem rodoviten les. Da se mora vse staro suho šumevje odstraniti, je samo ob sebi umevno.

Kako imenitno in hasnovito da je izrezovanje, trebljenje drevesnih kron, to bode vsakdo kmalo spoznal, ki ima priliko drevesa primerjati, katerih krone so bile od časa do časa razredčene in iztrebljene, s takimi, ki te dobrote nikdar ne okusijo. Pri iztrebljenih drevesih je krona dostikrat prav gosta in košata, pa večina vej je na spodnji tretjini svoje dolgosti golih in nerodovitnih in še le njihovi vršiči imajo listje, cvet in sad. Na vršičih se vsako leto naredé kratke mladike z malimi listki in drobičkim sadjem, ktero nikdar do naravne debeloste ne doraste in je kislega okusa, redko, nepopolno listje ne zadostaje potrebnih redivnih tvarin za sad prirediti in pripraviti. Vih tega se cvetje takih dreves po vremenskih neugodah dosti prej pokvari, ker je ravno na koncih posameznih vej. Pa tudi viharji, sneg in druge nezgode takim drevesom krone prej in laglje polomijo. (Konec prih.)

Bramor je kobilici podobna, ponočna, podzemeljska žuželka, ki vzlasti zadnji dve leti na izredni način nagaja našim gospodinjam, ker jim po vrtilh spodjeda mlade sajenice. Marsikaj svetujejo, kako naj bi se škodljivce pokončeval. Pravijo, da bi menda največ koristilo to, če bi se zapravljala gnezda, kamor je bramorka iznesla jajčica. Nek tukajšnji vitnar mu, kakor trdi, s uspehom pribaja do živega s tem, da zjutra s prstom odrabljava novo razrovano površino, dokler ne zasledi torišča, kjer hodnik vodi globlje v zemljo; tukaj vlije v luknjice kakih 5 kapljic laškega olja, potem pa vode. Voda „štorkljasto živalico“ prisili na dan, a olje jej je strup, zatoraj se čes nekoliko trenutkov raztegne — mrtva.

M. K.